

מקום מגוריו של יעקב סמוך לשכם

אני מודה לר' נחמיה פלוטקין (להלן נ"פ) על כל דבריו ואני מודה במקצת לדבריו, ואפרט:

א. נ"פ מאריך לטעון שלא ייתכן שבני יעקב רעו את צאנם סמוך לעיר, שכן לא היה זה איזור מרעה. דבריו נכונים מאוד, לעניות דעתי, בפרק ל"א בעת שהיו עם מקנהו של יעקב בשדה מרעה רחוק. אולם לאחר המלחמה בשכם וכיבושה, ולאחר הניצחון על ערים נוספות בחבל שכם (על פי מדרש 'ויסעו', עיין במאמרנו), נהגו בני יעקב - על פי טענתנו - כבתוך שלהם בכל ארץ שכם וביטאו בעלות כוחנית ודורסנית בכל מקום שנרָאָה להם. דברים אלה אמורים מקל וחומר על חלקת השדה שאביהם קנה במאה קשיטה ונטש אותה בעת שעלה לבית אל ומשם לחברון, ואין כל מניעה לטעון שבני ישראל הרביצו את צאנם (בפרק ל"ז) סמוך לשכם החרבה לאחר שטימא שכם את אחותם.

ב. לדעתי, הרָאָה במדרש שיעקב שמר שבת היא בזה, שקבע עירובי תחומין כדי שיוכל להיכנס לשכם בשבת; ומשמע שחנה מחוץ לתחומה. המשמעות שנותן נ"פ נראית לי קשה, אם כי אינני שולל אותה על הסף.

ג. הטענה שהביא נ"פ - על פי דבריהם של ש' וז' ספראי, על כך שתחום במכילתא בענייני אבידה שונה מן התחום שעליו מדבר המדרש לגבי תחום שבת - היא טענה חזקה ולא הייתי מודע לה. אין ספק שאבן היסוד העיקרית של דבריי בפרק זה על חלקת שדהו של יעקב, היתה מבוססת בעיקר על ההשוואה בין התחומין שבהן דנה המכילתא לבין התחומין שבהן דן המדרש. בנפול אבן יסוד זו, אכן מתערערת הנחת היסוד שלי בפרק זה של המאמר.

ד. בעת כתיבת המאמר חשבתי, על פי קלישות זכרוני, שהמקום שאותו מכנה המסורת **קבר יוסף** רחוק מעל אלפיים אמה מתל שכם. נ"פ במאמרו מתקן לי בכך

תגובה לדבריו של נחמיה פלוטקין (בגיליון זה לעיל).

הוצאת תבונות מכללת הרצוג

וגם בזה ראייה לדבריו, על אחת כמה וכמה אם כוונת המדרש בתחום שבת היא לייב מיל ולא לאלפיים אמה.

בשל שתי הנקודות האחרונות עלי לחזור בי מהנחותיי, בפרק זה של מאמרי על השדה שבו תעה יוסף בבקשו את אחיו, ושוב אודה על כך לני"פ.

על אתר ג (תשרי תשנ"ח)

186